

2. Vzdělanost a ekonomická aktivita seniorů

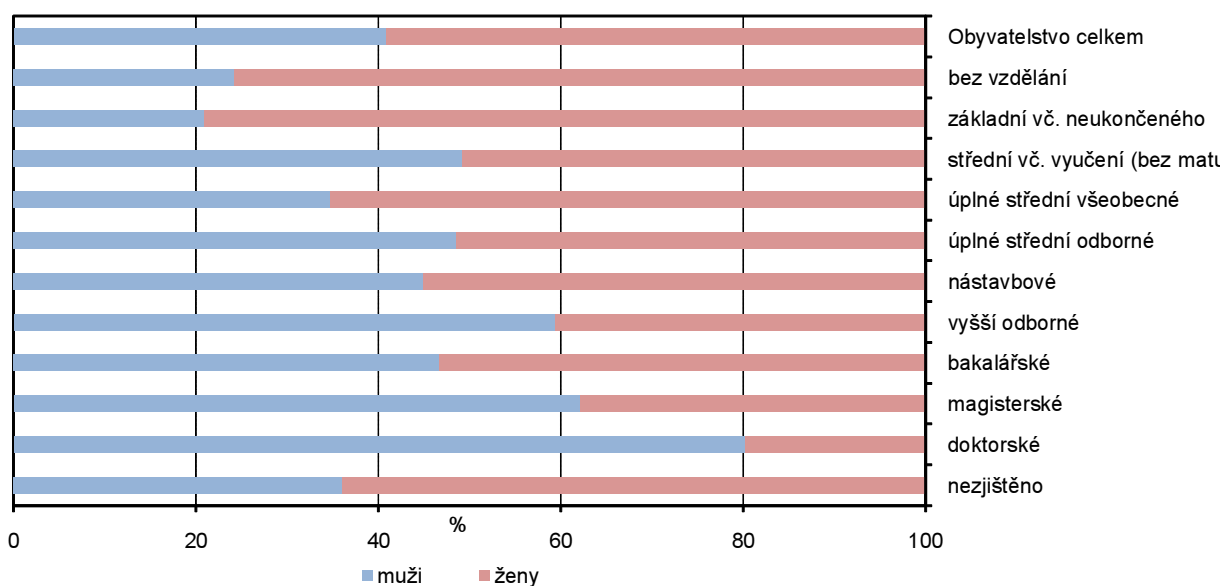
Data o vzdělanosti seniorů v kraji stejně jako o postavení pracujících seniorů v zaměstnání podle odvětvové činnosti a hlavních tříd zaměstnání, byla čerpána z posledního SLDB 2011. Tento zdroj poskytuje nejen přehledy podle věkových skupin, ale i podrobný územní detail. Zdrojem dat pro podkapitolu o ekonomické aktivitě seniorů bylo Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS) a data z ad hoc modulu 2012 Odchod z práce do důchodu.

Vzdělanost

Podle výsledků SLDB 2011 žilo v Královéhradeckém kraji 90 020 seniorů ve věku 65 a více let, kteří tvořili 16,8 % z celkového počtu zjištěných obyvatel kraje. V celé ČR jsme měli podíl seniorů ze všech krajů nejvyšší. Ženy z celkového počtu obyvatel nad 65 let věku tvořily 59,2 % (54 478 osob).

Graf 2.1 Zastoupení mužů a žen ve věku 65 a více let v Královéhradeckém kraji v jednotlivých stupních nejvyššího ukončeného vzdělání podle SLDB 2011

Zdroj: SLDB

Vzdělanostní struktura seniorů (65 a více let) v Královéhradeckém kraji z hlediska pohlaví odhaluje, že ženy v seniorském věku převažovaly nad muži od nejnižšího stupně vzdělání až po studium nástavbové. Podobně tomu bylo i u bakalářského studia, kdy činil podíl žen na celkovém počtu seniorů nad 65 let věku 53,3 %. U ostatních typů vysokoškolského vzdělání a u vyššího odborného vzdělání převažovali naopak muži. Zatímco magisterské vzdělání uvedlo 3 472 mužů starších 65 let, žen bylo v tomto věku zhruba o třetinu méně (2 118 žen). Doktorského stupně vzdělání dosáhlo mezi seniory 80 % mužů, podíl žen byl pětinnový. To lze vysvětlit dobou, ve které generace narozené před rokem 1950 vyrůstaly. Nelze opomenout historické souvislosti, nebyl kladen takový důraz na vzdělání, a to především u žen.

Tab. 2.1 Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom		v tom věková skupina			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	92 020	37 542	54 478	31 071	20 951	17 600	22 398
v tom (%):							
bez vzdělání	0,5	0,3	0,6	0,4	0,4	0,4	0,7
základní vč. neukončeného	28,3	14,5	37,8	20,1	26,6	32,3	38,0
střední vč. vyučení (bez maturity)	37,3	45,0	32,1	38,9	37,0	36,3	36,3
úplné střední s maturitou	20,3	22,5	18,7	24,5	23,1	18,1	13,5
nástavbové a vyšší odborné	4,0	4,8	3,5	4,8	4,3	3,8	3,0
vysokoškolské	6,7	10,4	4,2	9,0	6,1	6,2	4,3
nezjištěno	2,9	2,6	3,2	2,3	2,4	3,0	4,2

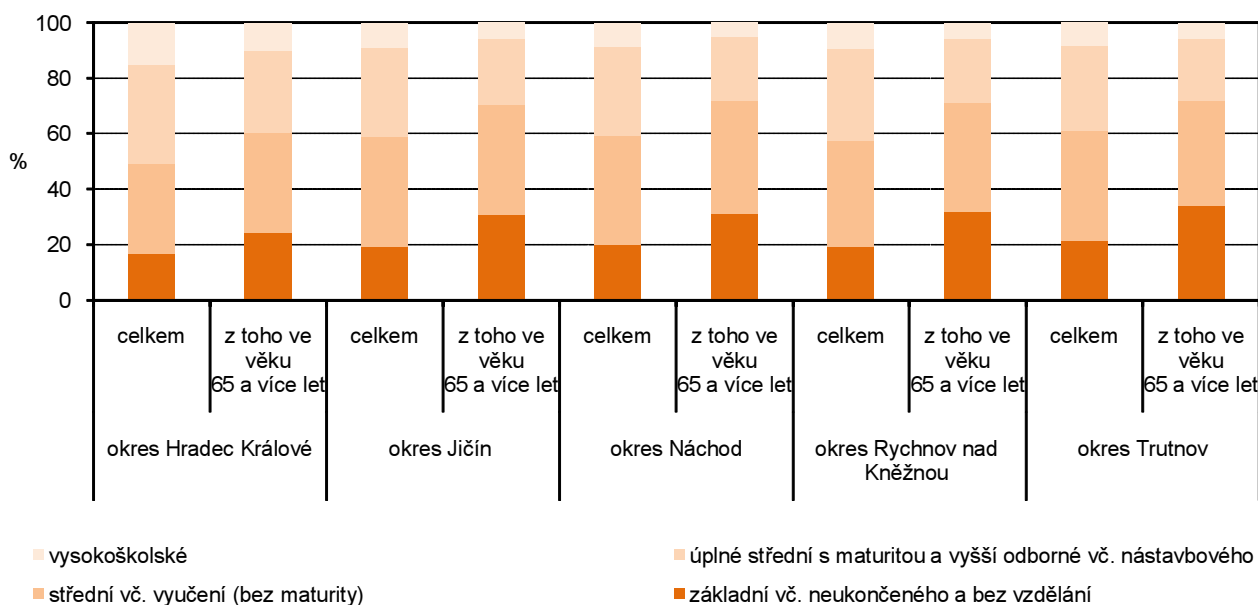
Zastoupení osob **bez vzdělání** bylo mezi seniory (osoby starší 65 let) početně nevýznamné. Nejvíce seniorů v kraji bylo **vyučeno** (37,3 % z celkového počtu osob ve věku nad 65 let), přičemž mužů s výučním listem bylo více (45 % z celkového počtu seniorů mužského pohlaví) než žen (32,1 % z celkového počtu seniorek v kraji). Necelých 30 % seniorů mělo **základní vzdělání**; mezi ženami to bylo 37,8 %, u mužů 14,5 % z celkového počtu osob ve věku 65 a více let daného pohlaví. Pětina seniorů v kraji měla úplné **střední vzdělání s maturitou**, podíl mužů (22,5 %) byl vyšší než u žen (18,7 %). Z celkového počtu seniorů každý patnáctý absolvoval **vysokou školu** (6,7 %), přičemž mezi muži to byl každý desátý senior a mezi ženami každá dvacátá čtvrtá seniorka. U 2,9 % seniorů se pak nejvyšší ukončené vzdělání nepodařilo zjistit.

Jak naznačuje tab. 2.1, s rostoucím věkem seniorů se zvyšuje zastoupení seniorů se základním vzděláním a klesá podíl středoškolsky vzdělaných lidí s maturitou a vysokoškoláků.

Vzdělanostní struktura seniorů Královéhradeckého kraje se odchyluje **od průměru ČR**. Podíl seniorů bez vzdělání a se základním vzděláním vč. neukončeného byl v Královéhradeckém kraji pod průměrem ČR (30,5 %) a mezi kraji druhý nejnižší (po Hl. městě Praze 13,7 %). Naopak podíl vyučených seniorů bez maturity přeskočil průměr ČR (34,5 %) a mezi kraji byl třetí nejvyšší (po Plzeňském a Pardubickém kraji). Obdobně tomu bylo i u úplného středního vzdělání s maturitou včetně nástavbového a vyššího odborného, kdy podíl seniorů v našem kraji byl druhý nejvyšší po Hl. městě Praze. Naopak seniorů s vysokoškolským vzděláním v Královéhradeckém kraji bylo 6,7 %, tj. dva procentní body pod průměrem ČR a mezi čtrnácti kraji to byl šestý nejnižší podíl.

Graf 2.2 Obyvatelstvo v okresech Královéhradeckého kraje ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání podle SLDB 2011

Zdroj: SLDB

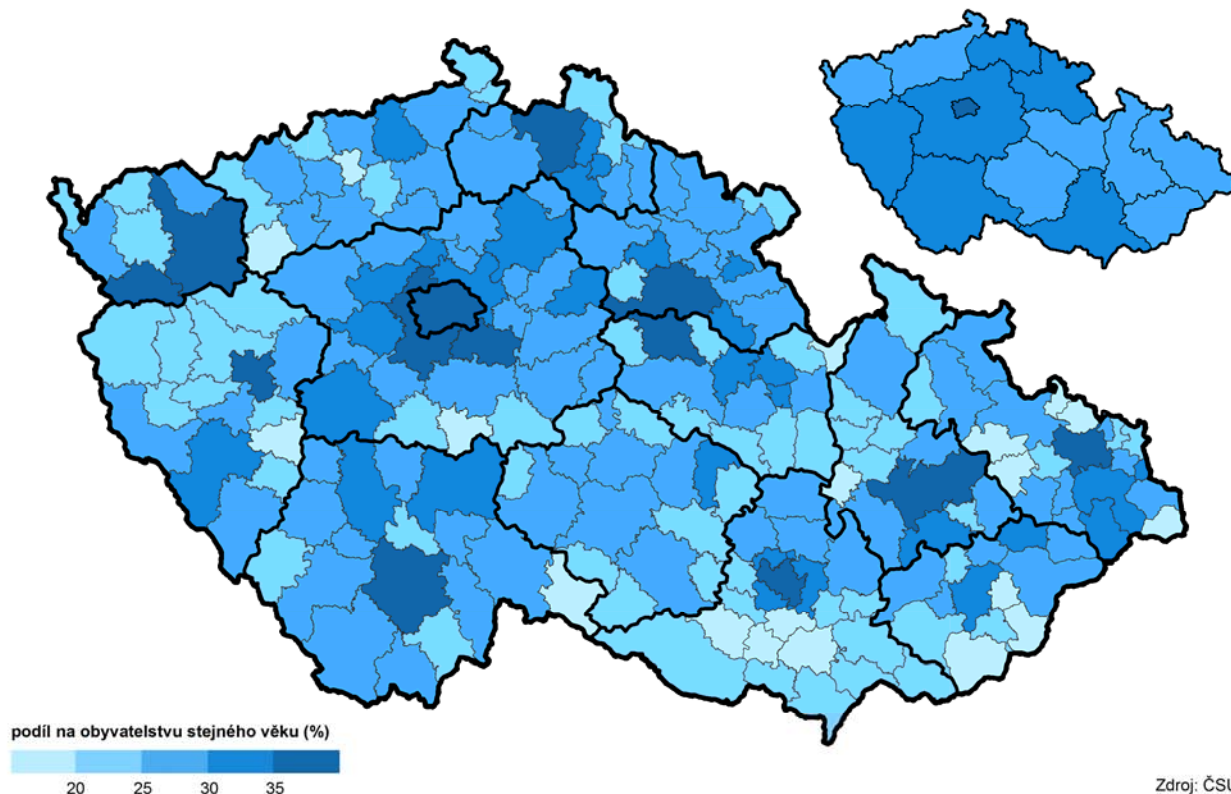
^{*)} Struktura je bez nezjištěného vzdělání

Z výsledků SLDB 2011 lze zjistit **vzdělanostní strukturu seniorů** i do nižších územních celků. Ze zjištěných dat podle **okresů** vyplývá, že nejvyšší podíl seniorů se základním vzděláním včetně neukončeného a bez vzdělání měl okres Trutnov (32,8 %), zatímco v okrese Hradec Králové byl jejich podíl téměř o deset procentních bodů nižší (24,1 %). Nejčastějším typem vzdělání seniorů ve všech pěti okresech Královéhradeckého kraje bylo vyučení (bez maturity). V okrese Náchod bylo vyučeno 40,8 % všech seniorů, to bylo nejvíce v kraji. Naopak nejnižší podíl vyučených mezi seniory měl okres Hradec Králové (36,1 %), kde však bylo nejvyšší zastoupení seniorů s úplným středním vzděláním s maturitou (téměř 30 %) v kraji. Nejméně seniorů, kteří absolvovali střední školu s maturitou měl okres Trutnov (22,4 %). Desetina seniorů v okrese Hradec Králové absolvovala vysokou školu, v ostatních čtyřech okresech byl podíl vysokoškolsky vzdělaných seniorů zhruba poloviční (mírně přes 5 % z celkového počtu seniorů v okrese).

Ze **správních obvodů ORP** Královéhradeckého kraje na tom z hlediska úrovně vzdělání byli nejlépe senioři ve správním obvodě Hradec Králové, kde více než 40 % z nich mělo středoškolské vzdělání s maturitou nebo vzdělání vysokoškolské. Ještě v dalších třech správních obvodech ORP (Nové Město nad Metují, Hořice a Kostelec nad Orlicí) činil podíl středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných seniorů více než 30 %. Naopak ve správním obvodě Broumov a Nový Bydžov byla mezi seniory jen pětina vysokoškolsky nebo středoškolsky vzdělaných osob (20,5 %, resp. 22,6 %) a to bylo nejméně ze všech správních obvodů ORP Královéhradeckého kraje.

Obyvatelstvo se středoškolským s maturitou a vyšším vzděláním ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Míra ekonomické aktivity podle pohlaví a věku (VŠPS)

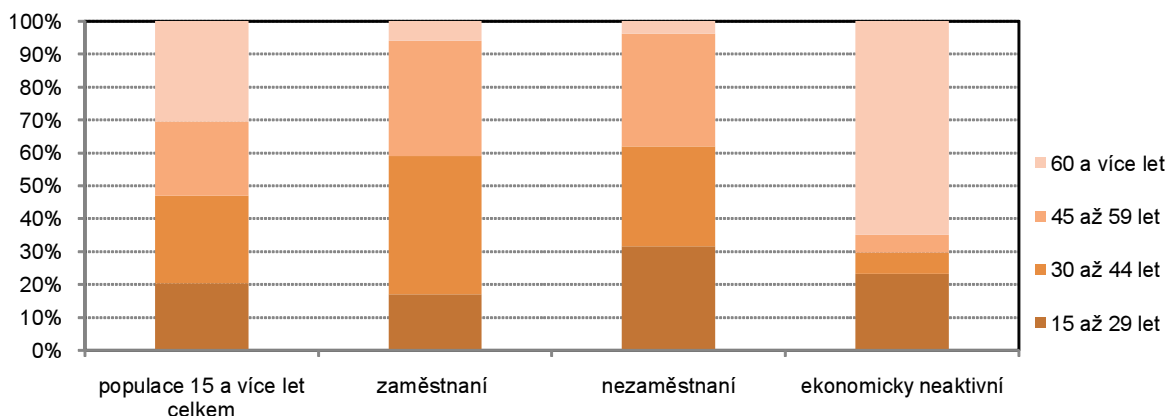
Podle výsledků **Výběrového šetření pracovních sil** bylo na území Královéhradeckého kraje v roce 2014 celkem 143 tis. osob ve věku 60 a více let a na počtu obyvatel kraje ve věku 15 a více let se tak podílely 30,5 %. Více než 11 % z nich (15,8 tis. osob) představovalo pracovní sílu (tj. ekonomicky aktivní část populace). Z hlediska celkové pracovní síly Královéhradeckého kraje, kterou v roce 2014 tvořilo 272,7 tis. osob, představovaly ekonomicky aktivní osoby ve věku nad 60 let 5,8 %.

Od roku 2001 je možné sledovat růst pracovní síly ve věku nad 60 let, i když počet osob, které tvoří pracovní sílu kraje, se snižoval. Je to dáno jednak demografickým stárnutím populace a dále zvyšujícím se věkem odchodu do důchodu.

Většina obyvatel kraje ve věku nad 60 let je **ekonomicky neaktivní**. V roce 2014 patřilo do této skupiny 127,2 tis. osob, tj. 89 % všech obyvatel kraje ve věku nad 60 let. Jak již bylo výše uvedeno, z důvodu stárnutí populace kraje a navyšování věku odchodu do důchodu, se vedle ekonomicky aktivních zvyšoval také počet ekonomicky neaktivních obyvatel starších 60 let.

Graf 2.3 Ekonomické postavení populace Královéhradeckého kraje podle věkových skupin v roce 2014

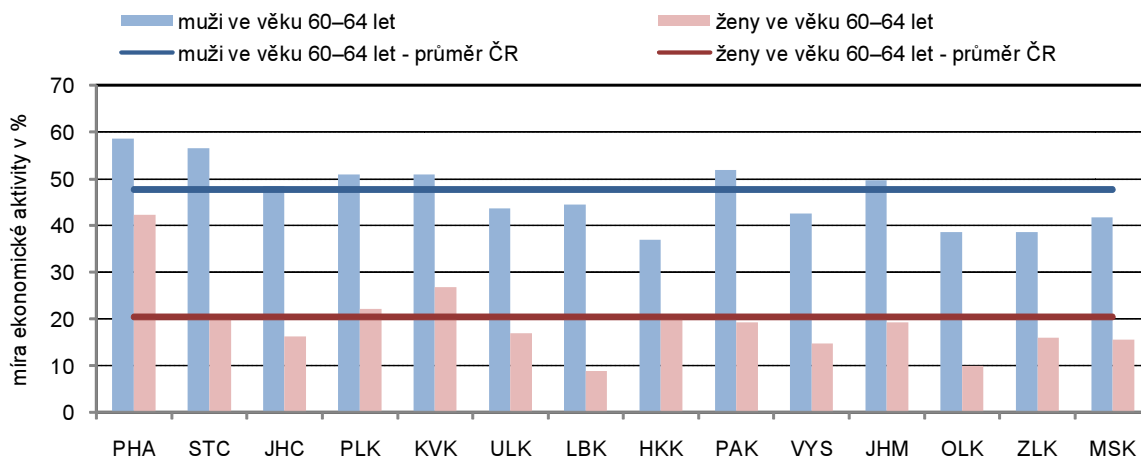
Zdroj: VŠPS

Míra ekonomické aktivity obecně vyjadřuje podíl zaměstnaných a nezaměstnaných, tj. pracovní síly na počtu všech osob starších 15 let. Specifická míra ekonomické aktivity osob ve věku nad 60 let (podíl pracovní síly v tomto věku na celkovém počtu obyvatel tohoto věku) se výrazně lišila podle pohlaví. Zatímco v roce 2014 se míra ekonomické aktivity mužů ve věku **60–64 let** v kraji pohybovala kolem 36,9 %, u žen byla o 16,6 p.b. nižší a činila 20,3 %. Krajská hodnota u mužů byla výrazně pod průměrem ČR (47,7 %) a byla nejnižší ze všech krajů. Jak znázorňuje graf 2.3 míra ekonomické aktivity mužů v tomto věku byla nejvyšší v Hl. městě Praze a Středočeském kraji. Krajská hodnota míry ekonomické aktivity u žen byla jen desetinu procentního bodu pod průměrem ČR (20,4 %) a náš kraj zaujal pátou nejvyšší příčku.

Graf 2.4 Míra ekonomické aktivity ve věku 60–64 let v krajích a v ČR v roce 2014

Zdroj dat: VŠPS

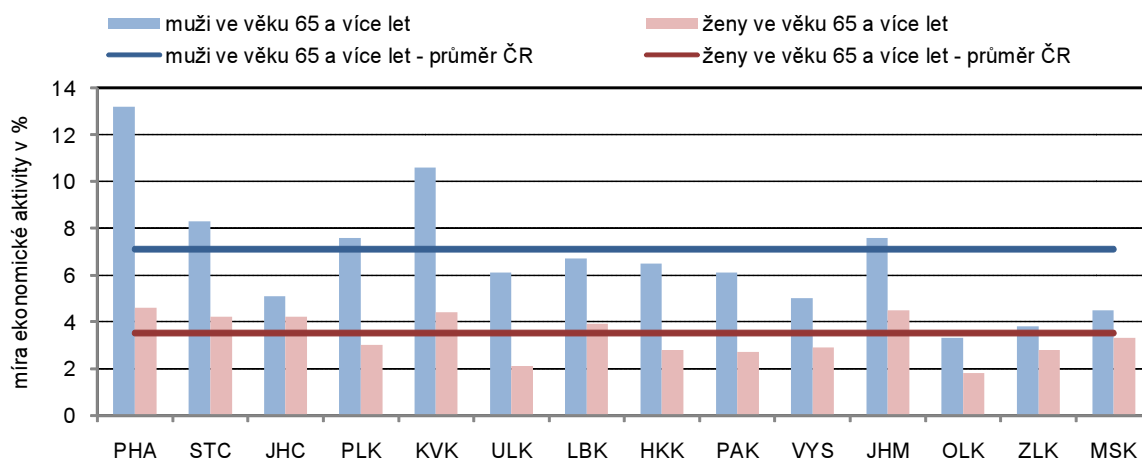

U seniorů nad 65 let v ČR míra ekonomické aktivity výrazně klesá a nejinak tomu bylo i v našem kraji. V roce 2014 činila míra ekonomické aktivity v kraji u mužů 6,5 % a u žen 2,8 %. U obou pohlaví se tak pohybovala pod průměrem ČR, který byl u mužů 7,1 % a u žen 3,5 %. V porovnání s ostatními kraji patří míra ekonomické aktivity u mužů na střed a u žen je pátá nejnižší v ČR.

Graf 2.5 Míra ekonomické aktivity ve věku 65 a více let v krajích a v ČR v roce 2014

Zdroj dat: VŠPS

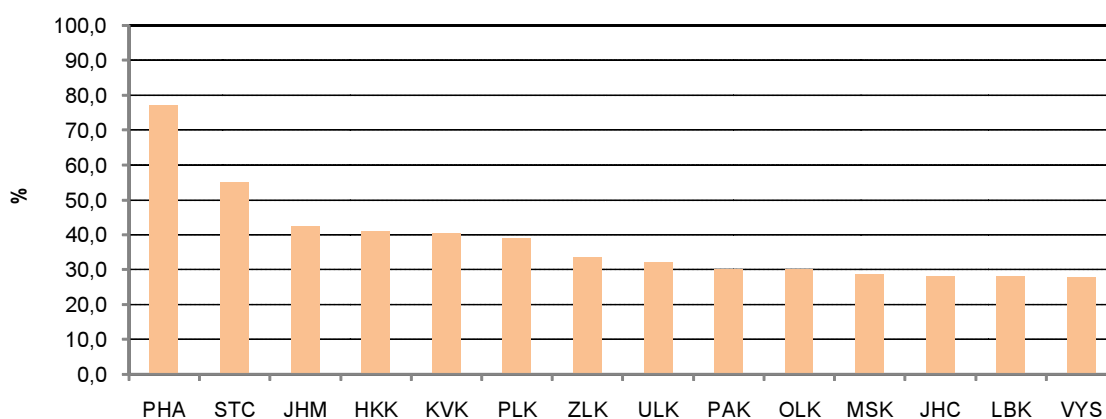
Součástí Výběrového šetření pracovních sil v roce 2012 byl i **ad hoc modul (AHM)** na téma „**Odchod z práce do důchodu**“. Jeho cílem bylo získat informace od osob v předdůchodovém a důchodovém věku (50–69 let) ohledně jejich odchodu do starobního důchodu a setrvání či odchodu z trhu práce.

Podle výsledků VŠPS pracovalo v roce 2012 v kraji jen 4,5 % osob ve věku nad 65 let, což je velmi málo. Přitom na dotaz v AHM, zda by chtěli pracovat i v důchodu, odpovědělo v Královéhradeckém kraji kladně přes 40 % ekonomicky aktivních osob v předdůchodovém věku. Mezi čtrnácti kraji je to čtvrté nejvyšší procento. Většina z nich by chtěla v budoucnu pracovat z finančních důvodů.

Další otázka směřovala na osoby pobírající starobní důchod a zároveň pracují. Hlavní motivací, v případě těchto osob, bylo zajištění příjmu. Z tohoto důvodu pracovalo v Královéhradeckém kraji 53,7 % starobních důchodců, překvapivě vysoké procento osob pracovalo z nefinančních důvodů (26 %). Jak bylo zmíněno, pracujících starobních důchodců je v kraji i v ČR velmi málo, a to z důvodu nedostatku částečných úvazků na trhu práce.

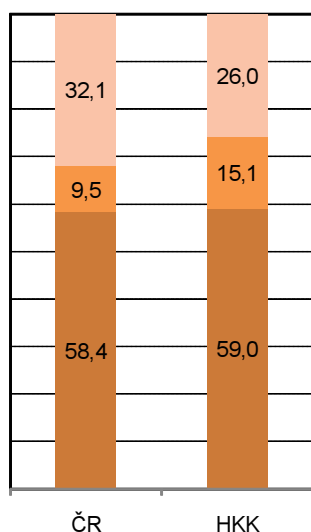
Graf 2.6 Úmysl osob ve věku 50–69 let pracovat i po dosažení věku odchodu do starobního důchodu podle krajů v roce 2012

Zdroj: AHM 2012 - Odchod do důchodu

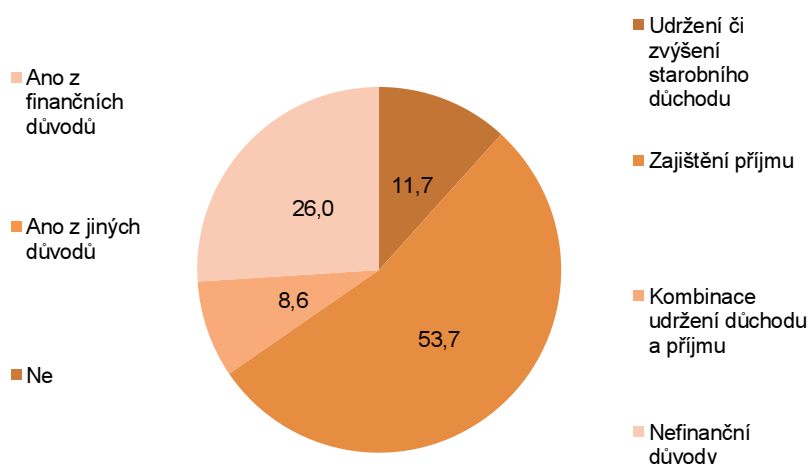

Graf 2.7 Úmysl pracovat i po dosažení věku starobního důchodu v ČR a Královéhradeckém kraji v roce 2012 v %

Zdroj: AHM 2012 - Odchod do důchodu

Graf 2.8 Hlavní důvody, proč osoby pracovaly i ve starobním důchodu v Královéhradeckém kraji v roce 2012 v %

Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, odvětví činnosti a hlavních tříd zaměstnání

Podle výsledků posledního SLDB 2011 necelá čtvrtina obyvatel kraje byla ve věku nad 60 let, z nich ve věku těsně nad touto hranicí (60–64) bylo 7,5 % obyvatel kraje a zbytek (16,8 %) bylo ve věku nad 65 let. Ženy z celkového počtu seniorů ve věku nad 65 let tvořily 59,2 %.

V Královéhradeckém kraji bylo ke dni sčítání zjištěno celkem **141 389 důchodců**, z nich pracovalo 8,7 %. Ve věkové kategorii 60–64 let bylo zaměstnáno ještě 15,3 % důchodců, v kategorii seniorů o pět let starších (65–69 let) klesl jejich podíl na 10,3 % a ve věku nad 70 let pracovalo už jen 2,7 % důchodců.

Tab. 2.2 Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho ve věku				Osoby ve věku 65 a více let podle pohlaví	
		60–64	65 a více	v tom		muži	ženy
				65–69	70 a více		
Počet obyvatel	547 916	41 058	92 020	31 071	60 949	37 542	54 478
v tom podle ekonomické aktivity:							
ekonomicky aktivní	260 819	10 964	5 222	3 394	1 828	3 148	2 074
v tom:							
zaměstnaní	238 986	10 422	5 222	3 394	1 828	3 148	2 074
z toho pracující důchodci	12 274	5 148	4 619	3 035	1 584	2 752	1 867
nezaměstnaní	21 833	271	X	X	X	X	X
ekonomicky neaktivní	260 408	28 619	84 720	26 552	58 168	32 957	51 763
nepřipravení důchodci	129 115	28 504	84 601	26 509	58 092	32 920	51 681
ostatní s vlastním zdrojem obživy	9 227	76	76	35	41	30	46
nezjištěno	26 689	1 475	2 078	1 125	953	1 437	641

Rozdíly v pracovní aktivitě seniorů byly i z hlediska **pohlaví**. Zatímco ve věku 60–64 let pracovalo v kraji 17,2 % důchodců mužů, žen bylo o 3,2 p.b. méně (14 %). S věkem podíl pracujících důchodců klesal a zároveň rostl rozdíl mezi oběma pohlavími. Ve věku nad 65 let pracovalo z celkového počtu důchodců 7,7 % mužů, žen v důchodu pracovalo v tomto věku už jen 3,5 %.

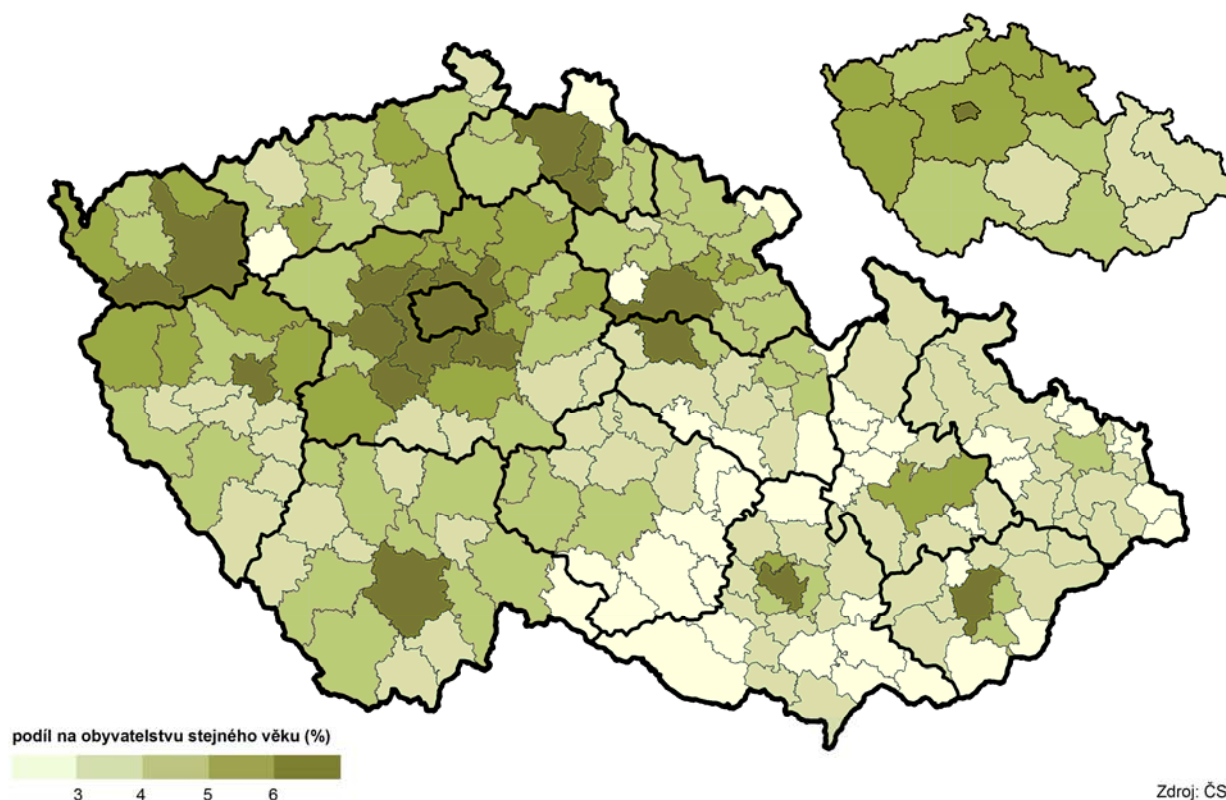

Z **hlediska** okresů nejvyšší procento pracujících důchodců bylo v okrese Hradec Králové, a to jak v kategorii 60–64 let, tak v kategorii nad 65 let a to u obou pohlaví. Naopak nejméně důchodců pracovalo v okrese Jičín s výjimkou žen ve věku nad 65 let, kde ještě nižší procento vykázal okres Rychnov nad Kněžnou (2,5 % důchodkyň tohoto věku). Větší rozdíly mezi okresy byly ve věkové kategorii 60–64 let, zatímco v okrese Hradec Králové činil podíl pracujících důchodců mužů více než jednu pětinu (21,5 %) v ostatních okresech se jejich podíl pohyboval mírně nad 15 %. U žen byl rozdíl v této věkové kategorii ještě vyšší; mezi nejvyšším procentem v okrese Hradec Králové (17,7 %) a nejnižším v okrese Jičín (10,8 %), činil celkem 6,9 p.b. Ve věkové kategorii nad 65 let pracovalo v okrese Hradec Králové 9,6 % důchodců a 4,6 % důchodkyň, to bylo nejvíce v kraji, naopak nejnižší procento vykázali muži v okrese Jičín (6,3 %) a ženy v okrese Rychnov nad Kněžnou (2,5 %).

Data ze SLDB 2011 nám umožní i podrobnější územní pohled do **správních obvodů ORP**. Jak ukazuje následující kartogram, nejvyšší procento pracujících důchodců ve věku nad 65 a více let vykázal správní obvod ORP Hradec Králové (celkem 7 %; muži 10,3 %, ženy 4,9 %). Naopak ve správních obvodech ORP Nový Bydžov a Broumov se podíl pracujících důchodců pohyboval pod 3 % (2,3 %, resp. 2,6 %). Také z hlediska pohlaví ve výše uvedených správních obvodech byla zaměstnanost důchodců nejmenší v celém kraji, u žen se pohybovala jen ve výši mírně nad hodnotou 1 %. To také souvisí s mírou nezaměstnanosti v jednotlivých správních obvodech. Ve výše zmíněných regionech patří podíl nezaměstnaných v kraji k nejvyšším.

Podíl pracujících důchodců ve věku 65 a více let z důchodců celkem (ze zjištěných hodnot) činil podle výsledků SLDB 2011 v Královéhradeckém kraji 5,1 %, což bylo mírně pod průměrem ČR (5,4 %). **Mezi kraji** to byl šestý nejvyšší podíl. Nejnižší procento pracujících důchodců vykázal Kraj Vysočina (3,5 %), naopak nejvíce důchodců ve věku nad 65 let pracovalo v Hl. městě Praze (11,1 %).

Pracující důchodci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Při posledním SLDB 2011 bylo v kraji sečteno celkem 238 986 **zaměstnaných osob**, z nich 6,5 % bylo ve věku 60 a více let. Z celkového počtu 15 644 zaměstnaných osob nad 60 let jich dvě třetiny byly ve věku 60 – 64 let, zhruba pětina ve věku 65–69 let a více než desetina byla starších 70 let. Šedesát procent ze zaměstnaných osob ve věku nad 65 let byli muži.

Tab. 2.3 Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

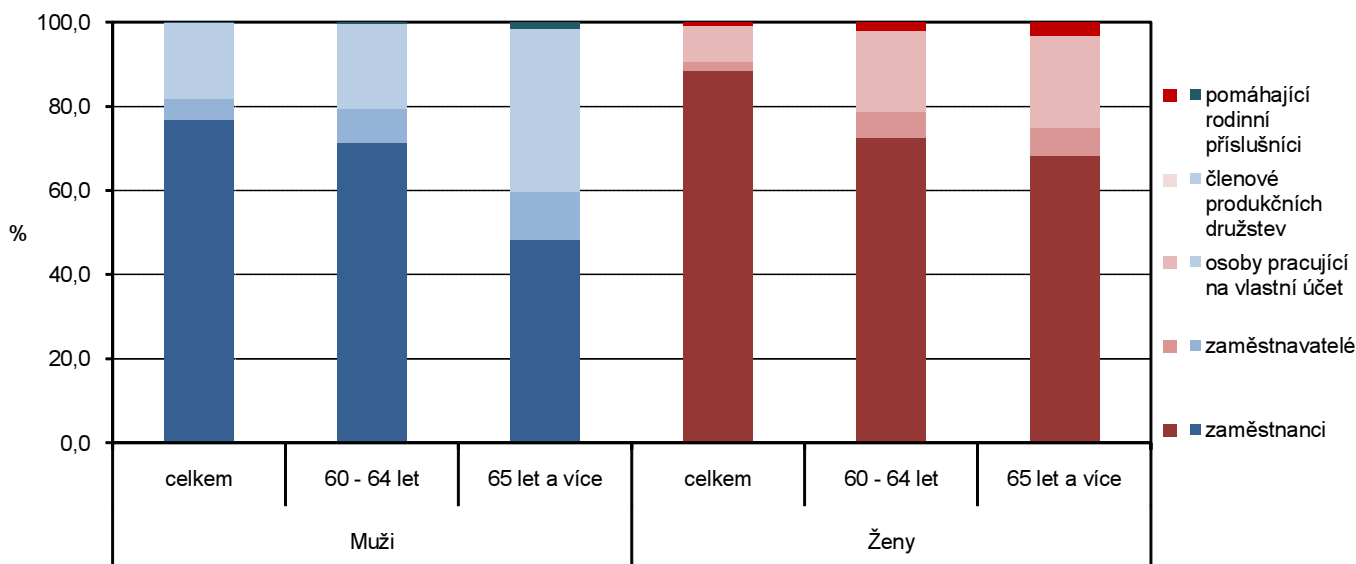
	Celkem	z toho ve věku				Osoby ve věku 65 a více let podle pohlaví	
		60–64	65 a více	v tom		muži	ženy
				65–69	70 a více		
Zaměstnaní celkem	238 986	10 422	5 222	3 394	1 828	3 148	2 074
v tom (%):							
zaměstnanci	77,4	64,4	44,3	47,6	38,1	39,8	51,1
zaměstnavatelé	3,5	6,8	7,6	8,1	6,7	9,5	4,8
osoby pracující na vlastní účet	12,9	17,6	25,5	24,5	27,5	31,7	16,2
členové produkčních družstev	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
pomáhající rodinní příslušníci	0,4	0,8	1,8	1,5	2,3	1,3	2,4
nezjištěno	5,5	10,2	20,5	18,1	25,2	17,4	25,3

Postavení zaměstnaných se s věkem měnilo. Z celkového počtu zaměstnaných v kraji jich více než tři čtvrtiny pracovaly jako zaměstnanci, ať už v pracovním a služebním poměru nebo dohodou apod. Druhou nejpočetnější skupinou byly osoby pracující na vlastní účet, jejich podíl na zaměstnaných činil 12,9 %. U zaměstnaných osob ve věku 60–64 let v postavení zaměstnanců klesl jejich podíl na necelé dvě třetiny, naopak více seniorů tohoto věku pracovalo na vlastní účet (17,6 %) a více jich zaměstnávalo další osoby (6,8 %). Desetina své **postavení v zaměstnání** neuvedla. S přibývajícím věkem ubývá seniorů v zaměstnaneckém poměru a roste podíl osob pracujících na vlastní účet nebo jako zaměstnavatelé, případně jako pomáhající rodinní příslušníci.

Jak už bylo výše uvedeno, z celkového počtu zaměstnaných osob ve věku nad 65 let v kraji (5 222 osob) bylo 60 % mužů a 40 % žen. Postavení seniorů v zaměstnání se lišilo i z hlediska **pohlaví**. Zatímco u zaměstnaných žen tohoto věku jich více než polovina byla v zaměstnaneckém poměru a jen šestina pracovala na vlastní účet. U mužů pracovala třetina na vlastní účet, desetina zaměstnávala jiné osoby. Necelých 40 % zaměstnaných mužů ve věku nad 65 let byli v zaměstnaneckém poměru, oproti ženám to bylo o 11,3 p.b. méně. Navíc je třeba podotknout, že každá čtvrtá zaměstnaná žena a zhruba každý šestý zaměstnaný muž v tomto věku své postavení v zaměstnání neuvedli.

Graf 2.9 Zaměstnaní v Královéhradeckém kraji podle pohlaví, věku a postavení v zaměstnání podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB

Podobně jako u zaměstnaných a jejich postavení v zaměstnání, také kvalita dat o zaměstnaných podle odvětví ekonomické činnosti je zhoršena jejich častějším nezjištěním. Každý osmý v kraji, na otázku o odvětví ekonomické činnosti svého posledního zaměstnání, neodpověděl. Při sčítání v roce 2011 si rozhodující postavení v kraji udržel průmysl, druhým nejsilnějším odvětvím bylo odvětví obchodu a oprav motorových vozidel, následovala odvětví zdravotní a sociální péče a stavebnictví.

Tab. 2.4 Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti, podle pohlaví a věku

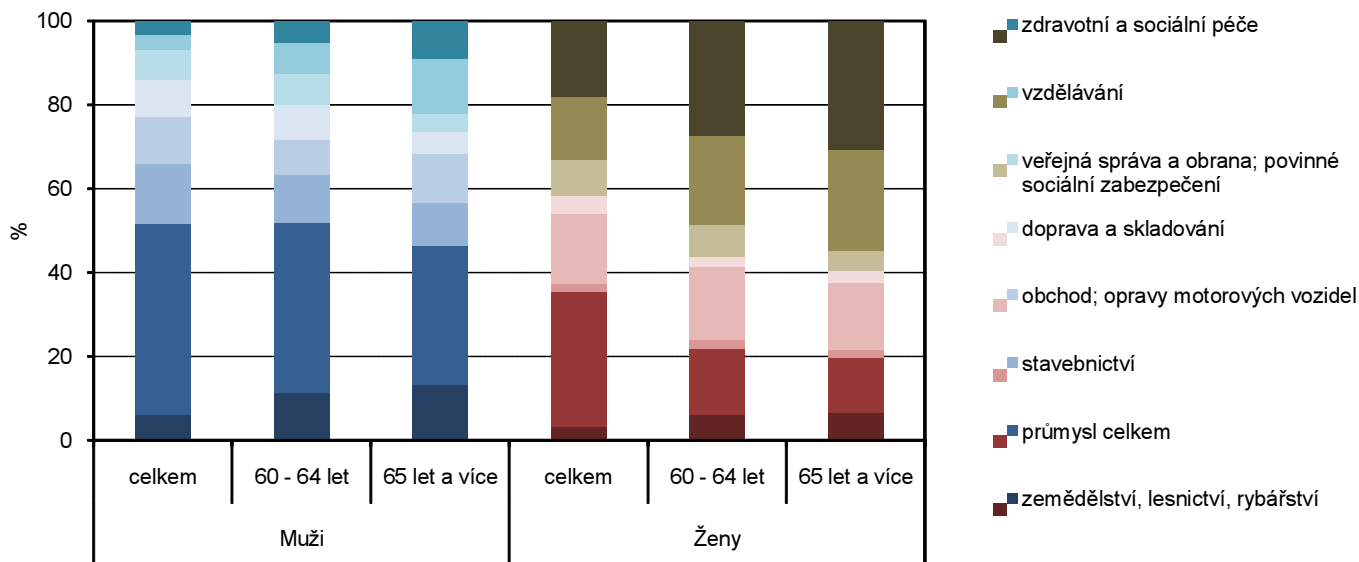
Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	238 986	10 422	5 222	131 057	7 058	3 148	107 929	3 364	2 074
z toho (%):									
zemědělství, lesnictví, rybníctví	3,5	6,4	5,4	4,5	7,9	7,1	2,2	3,3	2,9
průmysl celkem	28,8	22,4	13,2	34,2	28,8	18,0	22,2	8,9	5,9
stavebnictví	6,4	5,8	3,6	10,6	7,9	5,4	1,4	1,2	0,8
obchod; opravy motorových vozidel	9,7	7,2	6,7	8,4	5,9	6,4	11,3	9,8	7,1
doprava a skladování	5,0	4,4	2,2	6,7	5,9	2,8	2,9	1,3	1,2
veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	5,7	4,9	2,3	5,4	5,2	2,4	6,1	4,3	2,1
vzdělávání	6,1	7,4	8,6	2,6	5,3	7,1	10,3	11,9	10,8
zdravotní a sociální péče	7,0	7,4	8,4	2,5	3,6	4,9	12,4	15,5	13,6
nezjištěno	12,3	18,2	28,8	11,9	15,9	25,8	12,8	22,9	33,5

Z výsledků SLDB 2011 vyplývá, že postavení zaměstnaných podle **odvětví ekonomické činnosti** se lišilo jak z hlediska věku, tak i pohlaví. Jak ukazuje graf 2.10, který vychází ze zjištěných dat o odvětví ekonomické činnosti podle posledního zaměstnání, nejvíce zaměstnaných seniorů ve věku 60–64 let pracovalo v průmyslu (40,8 %), následovalo zemědělství a stavebnictví (shodně 11,2 %). Seniorky stejného věku pracovaly nejčastěji v nevýrobních odvětvích; zdravotní a sociální péči (27,5 %), vzdělávání (21,1 %) a v obchodě; opravách motorových vozidel (17,5 %). Seniori ve věku nad 65 let našli častěji uplatnění v zemědělství, vzdělávání, a zdravotní a sociální péči a ubylo pracujících důchodců v průmyslu. U pracujících senierek ve věku 65 a více let dále přibývalo zaměstnaných ve zdravotní a sociální péči, dále našly seniorky uplatnění ve vzdělávání, obchodě a v zemědělství. Naopak snížil se podíl senierek tohoto věku zaměstnaných ve veřejné správě a průmyslu.

Graf 2.10 Zaměstnaní v Královéhradeckém kraji podle pohlaví, věku a odvětví ekonomické činnosti podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB

Nejvíce zaměstnaných osob v kraji se při popisu činnosti, kterou vykonávaly jako **hlavní zaměstnání**, zařadilo mezi technické a odborné pracovníky, následovali řemeslníci a opraváři, specialisté a obsluha strojů a zařízení, montéři. Celkem 9 % zaměstnaných v kraji na tuto otázku neodpovědělo.

Tab. 2.5 Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	238 986	10 422	5 222	131 057	7 058	3 148	107 929	3 364	2 074
v tom (%):									
zákonodárci a řídící pracovníci	5,6	6,9	4,3	6,8	8,4	6,0	4,2	3,6	1,7
specialisté	14,5	14,4	19,3	10,3	10,6	17,5	19,5	22,4	22,1
techničtí a odborní pracovníci	17,2	16,1	13,5	14,4	14,8	14,5	20,6	18,8	12,0
úředníci	5,1	2,8	2,6	2,9	2,1	1,8	7,7	4,2	3,9
pracovníci ve službách a prodeji	13,1	11,1	10,9	9,1	9,1	9,5	18,0	15,3	13,2
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví, rybářství	1,6	2,3	2,7	1,9	2,6	3,4	1,3	1,6	1,5
řemeslníci a opraváři	15,7	14,0	6,4	24,2	20,1	9,9	5,4	1,4	1,1
obsluha strojů a zařízení, montéři	14,1	11,2	4,1	18,1	15,3	5,6	9,2	2,5	1,7
pomocníci a nekvalifikovaní prac.	3,7	4,7	5,8	2,4	2,6	2,3	5,4	9,3	11,2
zaměstnanci v ozbrojených silách nezjištěno	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	X	0,1	X	0,0
	9,0	16,5	30,3	9,4	14,3	29,4	8,6	21,0	31,5

Postavení zaměstnaných podle hlavních tříd zaměstnání se lišilo podle věku i pohlaví. Zatímco mezi **seniory ve věku 60–64 let** převažovali mezi zaměstnanými řemeslníci a opraváři, obsluha strojů a zařízení, montéři a techničtí a odborní pracovníci, mezi zaměstnanými seniorkami stejného věku bylo nejvíc specialistek, technických a odborných pracovníků a pracovníků ve službách a v prodeji. Navíc každý sedmý senior a každá pátá seniorka v této věkové skupině hlavní třídu zaměstnání neuvodil.

Mezi **seniory ve věku nad 65 let**, kteří ještě pracovali, vzrostlo zastoupení specialistů mezi zaměstnanými, podíl technických a odborných pracovníků zůstal vysoký (14,5 %), naopak o polovinu procentních bodů kleslo zastoupení řemeslníků a opravářů. U senierek tohoto věku zůstal vysoký podíl specialistek mezi zaměstnanými, nejvíc klesl podíl technických a odborných pracovníků a vzrostl podíl pomocných a nekvalifikovaných pracovníků. Téměř 30 % seniorů a 31,5 % senierek tohoto věku neuvodilo hl. třídu zaměstnání.

Tab. 2.6 Zaměstnaní podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	238 986	10 422	5 222	131 057	7 058	3 148	107 929	3 364	2 074
v tom (%):									
bez vzdělání	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1
základní vč. neukončeného	6,2	7,3	9,3	5,3	5,6	4,7	7,3	10,9	16,3
střední vč. vyučení (bez maturity)	38,9	40,1	28,1	45,5	46,4	29,8	31,0	26,7	25,4
úplně střední (s maturitou)	33,7	28,9	28,9	29,9	25,9	28,0	38,3	35,1	30,3
nástavbové a vyšší odborné	5,5	5,9	8,5	3,8	3,9	8,2	7,5	10,0	8,9
vysokoškolské	14,9	17,2	24,4	14,7	17,7	28,7	15,2	16,1	17,9
nezjištěno	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5	0,4	0,6	0,9	1,1

Jak bylo výše uvedeno, uplatnění na trhu práce v seniorském věku najdou řemeslníci vybraných oborů, odborníci a specialisté. Tomu také odpovídá jejich **vzdělanostní struktura**, která vyžaduje dostatečnou teoretickou přípravu. Vzdělání se lišilo nejen podle věku, ale i podle pohlaví. Téměř polovina zaměstnaných seniorů ve věku 60–64 let byla vyučena, pětina měla středoškolské vzdělání s maturitou a 17,7 % mělo vzdělání vysokoškolské. Více než třetina zaměstnaných senierek tohoto věku měla střední školu s maturitou, čtvrtina byla vyučených a 16,1 % absolvovala vysokou školu. Posun ve prospěch vyššího vzdělání je možno pozorovat v kategorii zaměstnaných seniorů nad 65 let, a to především u mužů. Zatímco u seniorů bylo zastoupení vysokoškoláků, středoškoláků a vyučených téměř vyrovnané (pohybovalo se mezi 28–29,8 %), u zaměstnaných senierek sice mírně vzrostl podíl vysokoškolaček, ale na druhou stranu výrazně vzrostl podíl žen se základním vzděláním na úkor vyučených a středoškolaček.

